

10. ČEŠI

MALUJEME KRASLICE VOSKEM

podle lidové tradice

Co potřebujeme: vejce, cibulové slupky, kousek voskovky a kousek vosku ze staré svíčky, plechovku od nápoje, špejli, špendlík, tužku a svíčku na rozehtání vosku.

Jak na to: ❶ Předem si v kastrolku minimálně na 30 minut povaříme slupky z cibule.

❷ Ponoříme vejce do kastrolu s cibulovými slupkami a uvaříme je natvrdo. Poté je necháme

ve vývaru několik hodin odležet. ❸ Z plechovky si připravíme pomůcku na tavení vosku. Vystříhneme v ní okénko, postavíme vzhůru nohama a dáme do ní svíčku. ❹ Do důlku dáme tavit kousek voskovky a kousek starého vosku.

❺ Malujeme na vejce tak, že špičku špejle nebo hlavičku špendlíku namočíme do roztaveného vosku a poté vosk ihned nanese na vejce. Nemusí se to povést napoprvé, ale s trochou cviku to zvládnete. Malujeme tečky, čárky, křížky, sluníčka. ❻ Můžeme přidat i další barvu. **Pozor:** Pracujeme velmi opatrně a pouze pod dozorem dospělého. Plechovku na tavení vosku máme položenou na plechovém tácu nebo jiné nehořlavé podložce.

Tip 1: Na několik vajec si „obtskneme“ lístky či kvítky. Vejce s nimi zabalíme do sítky od brambor při barvení.

Tip 2: Vejce i špejle by měly být teplejší, protože na studeném vejci vosk rychle tuhne a nástroj nemaluje.

Tip 3: Tupou částí špejle lze lépe malovat tečky a špendlíkovou hlavičkou jemnější čárky.

ČESKÉ VELIKONOCE

V České republice jsou Velikonoce spojené s křesťanskými i lidovými tradicemi. Typická je pomlázka z vrbového proutí, kterou chlapi symbolicky šlehají dívky pro zdraví a svěžest, a dívky dávají malovaná vejíčka. Tradičně se vejíčka zdobí vzácnou technikou malování voskem.

Češi jsou v České republice nejpočetnější skupinou a tvoří většinu oproti ostatním národnostem. Češi jsou šikovný národ – lidová přísloví říkají „chytře české hlavičky“ a „zlaté české ručičky“. Také jsou velmi hudebně nadaní – téměř každý umí hrát na nějaký nástroj, proto se říká „Co Čech, to muzikant“.

ÚKOL 1 Odpovídejte na otázky.

1. Kolik lidí žije v Česku podle posledního sčítání lidu?
2. Jmenujte alespoň 5 z největších měst v Česku.
3. Která ženská a mužská jména jsou nejčastěji používána v Česku?
4. Čeština je slovanský jazyk. Které další jazyky jsou podobné češtině? S kterými národy si rozumíme bez překládání?
5. Kdy se slaví Velikonoce v Česku? Jak probíhají?
6. Jaké další svátky se slaví v České republice?

ÚKOL 2 Popište společně, jak vypadá tradiční český nebo moravský kroj.

ÚKOL 3 Znáte česká lidová přísloví? Zkuste si společně vzpomenout na co nejvíce.

ÚKOL 4 Poslechněte si českou nebo moravskou lidovou píseň. Umíte ji zazpívat?

10. ČESKÉ VELIKONOCE BONUSVÝ LIST

1. SVATÝ TÝDEN

Velikonoční svátky začínají Svatým týdnem, který zahrnuje dny jako Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu. Na Zelený čtvrtek se má jíst něco zeleného – např. mladé kopřivy, špenát, nebo jiné zelené rostliny.

2. KRASLICE

Velikonoční kraslice (natvrdo uvařená nebo vyfouknutá vejce), jsou dalším symbolem svátků. Lidé je barví a zdobí různými technikami – třeba pomocí vosku, přírodních barviv, např. cibulových slupek, červeného zelí nebo červené řepy.

3. POMLÁZKA

Ručně pletená z vrbového proutí a zdobená barevnými stuhami, pomlázka je nejznámějším symbolem českých Velikonoc. Na velikonoční pondělí ráno chodí chlapci a muži od domu k domu a symbolicky „vyšlehávají“ dívky a ženy pomlázkou, aby jim popřáli zdraví a stálé mládí. Ty jim na oplátku dávají malovaná vejce nebo sladkosti.

„Hody, hody, doprovody,
dejte vejce malovaný,
nedáte-li malovaný,
dejte aspoň bílý,
slepička vám snese jiný.“

Na Moravě se někdy místo šlehání používá i polévání dívek vodou, což má stejný symbolický význam. Dívky na oplátku dávají koledníkům malovaná vejce, sladkosti nebo jiné odměny.

4. KOČIČKY

Mezi tradiční velikonoční symboly patří také kočičky, tedy vrbové větvičky, a také větvičky s prvními pupeny, které si lidé dávají do vázy.

Během Velikonoc se jarní květiny často používají k výzdobě domácností, kostelů a jako velikonočních dekorací.

5. TRADIČNÍ JÍDLA

Na velikonoční tabuli nesmí chybět **beránek** (sladké pečivo ve tvaru beránka), **mazanec** (kynuté pečivo s rozinkami a mandlemi), **nádivka** (slaná pečená směs z housek, vajec, uzeného masa a jarních bylinek) a **vejce**, která jsou tradičním symbolem života a plodnosti.

ÚKOL 1 Najděte video na internetu a podívejte se společně na tradiční české Velikonoce.

ÚKOL 2 Vyjmenujte co nejvíce symbolů Velikonoc. Pracujte ve skupině.

ÚKOL 3 Jak se slaví Velikonoce v zemi, spolužáci z menšiny? Liší se od těch českých? Popište to.

ÚKOL 4 K rámečku č. 5 se podívejte na fotografie, jak tato jídla vypadají. Dokreslete vhodný obrázek.